

JE VÍCE MYŠÍ NEŽ PASTÍ

Arnošt Lustig by slavil 100 let

Slavný citát Arnošta Lustiga z titulku článku zná téměř každý. Stejně jako jeho romány Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou, Dita Saxová, Krásné zelené oči nebo povídkový soubor Démanty noci, nepřehlédnutelné klenoty české literatury, které silně rezonují i v zahraničí. Od narození jejich autora uplyne letos sto let. Kdy jindy se naskytne vhodnější příležitost si ho připomenout, než právě letos?

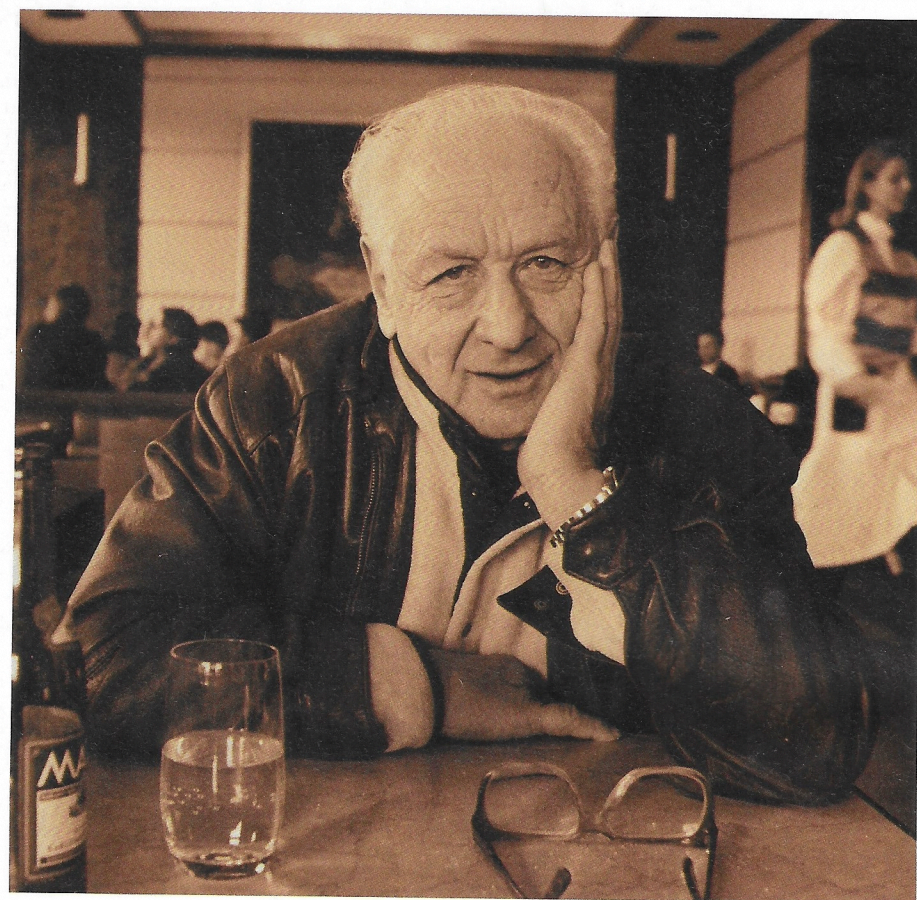
A bude to oslava velkolepá a veselá, přesně v duchu toho, jaký Arnošt Lustig byl. „Můj otec nám vždy bude připomínat, jak důležité je zůstat člověkem a nepřestávat mávat křídly,“ tvrdí jeho dcera Eva Lustigová, která stojí za projektem Festivál100 v jedenácti zemích a na čtyřech kontinentech. 100. výročí narození Arnošta Lustiga bylo zařazeno na prestižní seznam významných výročí UNESCO pro období 2026–2027. Stejně pocty se dostalo také 150. výročí narození Tomáše Bati, což představuje mimořádné ocenění významu českého kulturního a společenského dědictví.

U příležitosti tohoto výročí publikujeme vzpomínku, vyznání jeho bývalého studenta na The American University ve Washingtonu, D.C., a přítele Kerry Drohany:

VÁŠNI SE NEDÁ NAUČIT ANEB CO JSEM SE NAUČIL OD ARNOŠTA...

Zatímco literární svět vzdává hold Arnoštu Lustigovi u příležitosti stého výročí jeho narození, já bych rád vyzdvihl něco, co může být přehlíženo, a to jeho dar učit. V 70. letech jsem měl na American University to privilegium být Arnoštovým studentem, postgraduálním asistentem a přítelem rodiny. Říkal mi „Irský medvěd“. Stejně jako jeho dcera Eva jsem mu říkal „Tati“, zpočátku z legrace a později z úcty.

Můj první kurz s Arnoštem byla Literatura holokaustu. Brzy bylo jasné, že nikdo nezná toto téma tak jako on. Kromě jeho znalostí jsem obdivoval jeho nadšení a chuť do života, u kterých jsem při čtení jeho knih rychle pochopil, že pramení z jeho zkušeností – nic se nevyrovná tomu, když si člověk váží vzácnosti života poté, co viděl, jak je tak často upírán, jako to viděl on. Také jsem zjistil, že tato vášeň se vztahuje na všechno, ať už se jedná o kopání do fotbalového míče, ocenění dobrého vtipu nebo



pochutnávání si na steaku. „To je jídlo pro krále!“ říkával a bylo to nakažlivé.

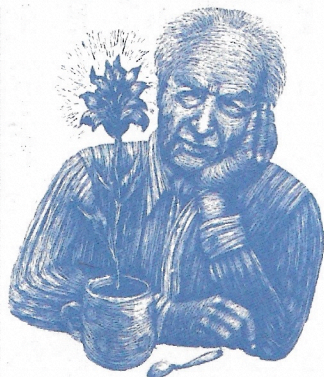
PRÁCE MĚ VRACÍ DO ŽIVOTA. JEDINĚ KDYŽ PÍŠU, TAK ŽIJU.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ PROFESOR

Přes noc se stal mým nejoblíbenějším profesorem. Zapsal jsem se na jeho kurzy italské kinematografie, české kinematografie, francouzské kinematografie a mnoha dalších... Na vše, co učil. Jeho přednášky patřily k nejoblíbenějším. Studenti ho milovali. Teprve nyní, o desítky let později, dokážu plně docenit jeho akademický talent. Příliš mnoho profesorů se zdá být oddáno spíše

chytrosti svých osnov než potřebám svých studentů. Arnošt takový nebyl. Měl jasno: myšlenky mají být vždy na prvním místě, když něco tvrdíte, uvádějte příklady. Zahod'te učebnice, mějte zápal pro to, na čem právě děláte. Jeho radou, že myšlenka musí být vždy na prvním místě, jsem se řídil po celou svou kariéru reportéra a editora a vybavila se mi pokaždé, když jsem hledal nejlepší způsob, jak vyprávět příběh. Obdivoval jsem jeho schopnost popsat zlo holokaustu, který sám přežil. To, jak výmluvně dokázal popsat zlo tak nepopsatelné. Obrovský dar celému světu.

Bez pravdy bych byl strašně chudý,
zatímco s pravdou můžu být jinak chudý,
ale zároveň ohromně bohatý.



Arnošt Ex Libris
Lustig
1926 – 2026



Foto: © Rodinný archiv Evy a Josefa Lustiga



Lustig s rodinou a jeho postgraduálním asistentem Kerry Drohanem na American University

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE MYŠLENKA

A pak jeho cit pro jazyk. Jako milovník jazyka měl rád idiomy. Naučil mě jich v češtině docela dost, včetně „ježkovy zraky“, což se překládá jako „Páni“ nebo „Co to sakra...?“. Jednou, když měl jeden student velmi uvolněnou prezentaci, řekl jsem Arnoštovi: „Myslím, že tenhle chlapík si balí vlastní.“ (pozn. překl.: rolls his own – idiom naznačující nezávislost, ale i kouření marihuany). Zeptal se, co to znamená, a když jsem mu to vysvětlil, rozzářil se a několikrát to zopakoval. Ostatně, jakási nevyčerpatelná vášeň pro život byla silně zakořeněna ve všem, co viděl. A že toho za svůj život viděl hodně. Vášni se nedá naučit. Ale můžete druhým ukazovat příklady vášně. Takže, pane profesore Lustigu, díky vám říkám svým studentům, že pokud chtějí vidět vášeň, ať se podívají na Pavarottiho nebo Arethu Franklinovou zpívající Nessun dorma. Nebo ať si přečtou Modlitbu pro Kateřinu Horovitzovou.

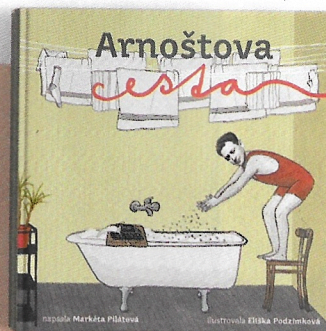


Arnošt Lustig s dcerou Evou

Foto: © Petra T. Růžičková, Muzeum fotografie a moderních obrazových médií v Jindřichově Hradci

ARNOŠT LUSTIG

byl jedním z nejvýznamnějších světových spisovatelů, kteří se ve svých dílech věnovali holokaustu. Prozaik, scenárista, novinář, pedagog, pro mnohé byl ztělesněním lidskosti a humanity, které se prolínají veškerým jeho dílem. Na začátku všeho stály jeho osobní zkušenosti z koncentračních táborů Terezín, Osvětim-Birkenau a Buchenwald. V dubnu 1945 se mu povedlo utéct s kamarádem z transportu smrti, který mířil z Buchenwaldu do Dachau. Až do konce války se ukrývali v Praze, kde se také zúčastnili Květnového povstání. Z celé jeho rodiny nakonec přežily pouze matka, sestra a sestřenice. Po válce vystudoval novinářství a profesní dráhu zahájil v Československém rozhlasu. V roce 1948 jako válečný dopisovatel z arabsko-izraelského konfliktu. V šedesátých letech patřil v Československu k nejprodávanějším autorům, jeho knížky vycházely ve více než půlmilionovém nákladu. Mezi lety 1961 a 1968 pracoval jako scenárista Filmového studia Barrandov. Filmy natočené podle jeho předloh a scénářů obdržely řadu ocenění na světových festivalech. Méně se ví, že do filmu *Obchod na korze* (1965), vůbec prvního československého filmu oceněného Oscarem (1966), napsal dialogy právě on. Dalších více než dvacet let strávil coby zakázaný spisovatel a scenárista v emigraci. V USA se mu dostalo cti číst vlastní tvorbu v Bílém domě i Kongresu. Na The American University ve Washingtonu, D. C., se stal profesorem literatury, tvůrčího psaní a filmu. Po listopadu 1989 pracoval a žil střídavě ve Washingtonu a v Praze. Doma v Čechách postupně publikoval 23 beletristických knih a řadu knih esejů, filozofických úvah, projevů a novinových článků. Dostalo se mu mnoha poct a významných funkcí – mimo jiné byl čestným předsedou Společnosti Franze Kafky a společnosti Česká hlava, členem filmové poroty Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. V roce 1995 se také stal šéfredaktorem české verze časopisu *Playboy*. Třikrát byl v užším seznamu nominovaných spisovatelů na Nobelovu cenu, za celoživotní dílo byl nominován na Mezinárodní Man Bookerovu cenu, za román *Krásné zelené oči* na Pulitzerovu cenu a za novelu *Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou* na americkou Národní knižní cenu.



ARNOŠTOVA CESTA

Markéta Pilátová

Díky svým prózám s tematikou holokaustu patří Arnošt Lustig mezi světově známé autory. Tento román v obrazech představuje hlavní momenty na jeho životní cestě. Mohou to být obrazy zásadní jak pro něj, tak pro jeho dceru Evu a syna Josefa. Kniha je koncipována jako jejich dialog o cestě životem. Děti i Arnošt na ní stárnou a zjišťují o sobě nejrůznější věci – a tím se k sobě také přibližují. Zjišťují, kdo opravdu jsou, a kým jsou pro sebe navzájem. Text Markéty Pilátové doprovázejí obrazové koláže Elišky Podzimkové.

Odeon / 359 Kč

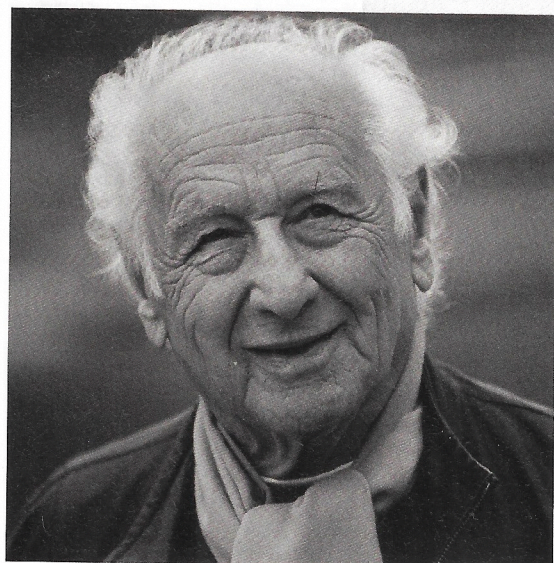
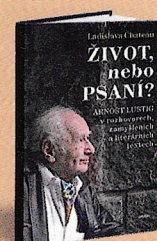
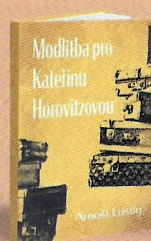
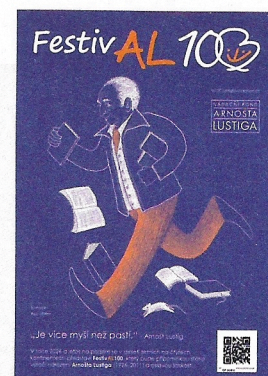


Foto: © Rodinný archiv Evy a Josefa Lustigů

Festiv AL 100



Fascínuje mě židovská mravnost, podle které musí člověk dodržet dané slovo, i kdyby měl prodělat, protože to znamená, že má duši. Staří Židé věřili, že mravnost je jako pták letící nad mořem. V okamžiku, kdy přestane mávat křídly, spadne a utopí se. Slušnost si člověk nemůže našetřit ze včerejška. Musí být slušný teď, zítra, napořád, znovu a znovu.

ARNOŠT LUSTIG